

TRANSFORMARE DIGITALĂ ȘI COOPERARE TRANSFRONTALIERĂ: EVOLUȚIA BIBLIOTECII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA ÎN ERA INFORMAȚIONALĂ

Elena PINTILEI,
ORCID 0009-0005-1294-4150
**Biblioteca Națională
a Republicii Moldova**

Rezumat: Articolul analizează transformarea digitală a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova (BNRM) și rolul cooperării transfrontaliere în dezvoltarea infrastructurii informaționale. Din anii '90, BNRM a implementat procese de automatizare, digitizare a patrimoniului cultural și integrare în rețele internaționale precum Biblioteca Digitală Europeană, FUMAGABA și Europeana. Proiecte ca MOLDAVICA și Repozitoriul Național Tematic Mold-LIS au facilitat accesul deschis la resurse documentare și cercetări biblioteconomice, iar servicii digitale moderne, precum catalogul TinREAD, au îmbunătățit experiența utilizatorilor. Parteneriatele transfrontaliere și proiectele precum BIBLIOTECH vor contribui la modernizarea infrastructurii IT, la dezvoltarea competențelor profesionale și extinderea accesului mobil la colecțiile digitale. Modernizarea Sălii de Conferințe „Mihai Eminescu” reflectă integrarea patrimoniului cultural tradițional cu inovația digitală. Transformarea digitală a BNRM redefineste rolul bibliotecii ca centru de excelență în informare, în educație și în conservarea patrimoniului național într-o societate informațională democratică și incluzivă.

Cuvinte-cheie: transformare digitală, bibliotecă națională, digitizare, cooperare transfrontalieră, patrimoniu cultural, servicii informaționale, Mold-LIS, SIBIMOL, MOLDAVICA, TinREAD

Abstract: This article analyzes the digital transformation of the National Library of the Republic of Moldova (NLRM) and the role of cross-border cooperation in development of information infrastructure. Since the 1990s the NLRM has implemented processes of automation, digitization of cultural heritage and integration into international networks such as the European Digital Library, FUMAGABA and Europeana. Projects MOLDAVICA and the National Thematic Repository Mold-LIS have facilitated open access to documentary resources and library research, and modern digital services - the TinREAD catalog - have improved the user experience. Cross-border partnerships and projects, like BIBLIOTECH, will contribute to modernization of IT infrastructure, development of professional skills and extent of mobile access to digital collections. The modernization of the “Mihai Eminescu” Conference Hall reflects synthesis of traditional cultural heritage with digital innovation. The digital transformation of the NLRM redefines the role of the library as a center of excellence in information, education and preservation of national heritage in a democratic and inclusive information society.

Keywords: digital transformation, national library, digitization, cross-border cooperation, cultural heritage, information services, Mold-LIS, SIBIMOL, MOLDAVICA, TinREAD

La începutul secolului XXI, societatea informațională a impus noi paradigme în gestionarea cunoașterii și a patrimoniului cultural. Bibliotecile naționale, ca instituții-

cheie în păstrarea memoriei colective, s-au aflat în fața unor provocări majore: adaptarea la tehnologiile digitale, asigurarea accesului publicului larg la resurse culturale și

implementarea unor standarde interoperabile care să permită schimbul de informații la scară națională și internațională.

Republica Moldova, aflată într-un proces complex de tranziție post-sovietică, a trebuit să găsească soluții pragmatice și strategice pentru modernizarea bibliotecilor, iar Biblioteca Națională a devenit motorul acestei transformări. Automatizarea proceselor și digitalizarea patrimoniului au fost abordate nu doar ca acțiuni tehnice, ci și ca pași fundamentali în reafirmarea identității culturale și în accesibilizarea patrimoniului pentru generațiile prezente și viitoare. Acest articol își propune să reconstituie și să analizeze dezvoltarea acestor procese în Biblioteca Națională a Republicii Moldova (BNRM), descriind contextul socio-tehnic, obiectivele, etapele și rezultatele proiectelor majore, precum și impactul lor asupra biblioteconomiei, a științei și educației.

La sfârșitul anilor '90 și la începutul anilor 2000, Biblioteca Națională a Republicii Moldova se confrunta cu realități caracteristice bibliotecilor postsovietice din regiune: infrastructură modestă, predominanța proceselor manuale și resurse umane fără pregătirea necesară pentru implementarea tehnologiilor digitale. Cel mai tânăr proces al bibliotecii era cel de informatizare. Începând cu anul 1990, a fost pregătită baza tehnico-materială pentru automatizarea proceselor bibliotecar-informative, prin achiziționarea a 3 calculatoare de tip „Mazovia” și 4 calculatoare marca IBM PS/AT. În următorul an, 1991, a fost achiziționat programul MARC, destinat stațiilor de lucru care funcționau independent.

Deja în anul 1992, administrația BNRM a intervenit cu o modificare în structura organizatorică a instituției, prin crearea Departamentului Automatizare, informatizare, modernizare, format din două servicii: Asigurare tehnică și materială și Asigurare matematică și exploatarea sistemului automatizat bibliotecar-informativ (SEBI MARC). Toată tehnica de calcul a fost reamplasată în conformitate cu noua structură a BNRM. În acea perioadă, toată documentația internă era supusă unei actualizări, dar și traducerii din limba rusă în limba română. La fel, documentația de funcționare a programului MARC a

fost **adaptată și elaborată varianta SEBI MARC în limba română**. Deja, pe parcursul anului 1993, au fost create și înregistrate 8.680 de fișe bibliografice în MARC, fiind introduse în calculator, prin programul de editare ME, peste 1.500 de documente.

Anul 1994 reprezintă un moment de cotitură în procesul de informatizare a BNRM, grație proiectului „Elaborarea și implementarea sistemului automatizat integrat de bibliotecă în Biblioteca Națională a Republicii Moldova”, finanțat de Fundația Soros-Moldova. Astfel, a fost creată prima rețea de calculatoare a BNRM, de tip Novell, dotată cu un server Pentium I și 26 de stații de lucru PC-486. În anul 1997, biblioteca achiziționează sistemul integrat de bibliotecă TINLIB.

Privind retrospectiv activitatea instituției, este important de menționat că, începând cu anul 1999, Biblioteca Națională a fost deja conectată la Internet și a lansat prima pagină web oficială. Odată cu accelerarea procesului de informatizare și automatizare, activitatea informațională și-a reorientat direcțiile, permițând accesarea diverselor baze de date la distanță, prin intermediul rețelei Internet.

Deși procesul de catalogare automatizată a documentelor în cadrul Bibliotecii Naționale a început abia către sfârșitul ultimului deceniu al secolului al XX-lea, accesul la colecții – inclusiv la cele speciale, precum manuscrisele rare sau edițiile de patrimoniu – a rămas pentru mult timp limitat atât pentru publicul larg, cât și pentru cercetători. Această situație genera multiple vulnerabilități: pe de o parte, dificultăți sporite în protejarea și conservarea materialelor fragile, pe de altă parte, restricționarea accesului la resurse esențiale pentru cercetarea științifică și pentru formarea culturală.

În plus, lipsa infrastructurii digitale și a resurselor electronice făcea aproape imposibilă integrarea bibliotecii în circuitele informaționale internaționale și limita considerabil cooperarea cu alte instituții culturale și academice, atât din Republica Moldova, cât și din străinătate.

Pe fundalul acestor constrângeri, devenea evidentă necesitatea unei tranziții tehnologice care să permită transformarea BNRM într-o instituție modernă, adaptată standardelor internaționale, ceea ce presupunea:

- automatizarea proceselor interne pentru eficientizarea catalogării, gestionării și regăsirii informației;
- digitizarea documentelor fragile pentru a asigura conservarea pe termen lung și pentru a permite accesul extins, inclusiv de la distanță;
- construirea unei infrastructuri IT performante, care să susțină aceste procese;
- formarea continuă a personalului în noile competențe digitale și metodologii biblioteconomice.

BNRM a studiat experiența altor biblioteci naționale la nivel regional și global și și-a actualizat cadrul de reglementare, făcând primii pași care au contribuit la alinierea la tendințele dominante de digitalizare și interconexiune, promovate de organizații internaționale precum UNESCO, IFLA, CENL, EBLIDA, LIBER și de alte programe europene de digitalizare a patrimoniului cultural. Aceste standarde și bune practici au ghidat procesul decizional, iar suportul tehnic și financiar a venit parțial și din partea mai multor organizații și fundații, precum CENL, SOROS-Moldova, Agenția Elvețiană de Dezvoltare, Fundația Bill și Melinda Gates ș.a.

Între anii 2000–2010, a avut loc o schimbare majoră: accentul pus pe informația tipărită s-a mutat treptat pe cea în format electronic, care devenea tot mai accesibilă. A crescut rolul și importanța asigurării accesului utilizatorilor la catalogul online al bibliotecii, al dezvoltării instrumentelor de informare, al instruirii și îndrumării publicului pentru folosirea resurselor electronice. În același timp, au fost puse bazele digitizării documentelor din colecțiile Bibliotecii Naționale. Activitatea instituției s-a concentrat pe implementarea Proiectului „Automatizarea Bibliotecii Naționale: digitizarea patrimoniului documentar al BNRM”, digitalizarea cărții vechi *Cazania*, transferarea pe suport electronic a revistei *Viața Basarabiei* (2002) ș.a. Bazele de date create de bibliotecă (catalogul electronic) sau achiziționate (ex. publicațiile periodice electronice EBSCO pe CD-ROM-uri) au devenit produse noi inevitabile, stimulând creșterea continuă a accesului la informație în format online, de la an la an, prin intermediul site-ului instituției [2, 3].

În spiritul modernizării serviciilor oferite utilizatorilor, BNRM a lansat, în anul 2005, serviciul online „Întrebă bibliotecarul”, disponibil pe pagina oficială a instituției. Acest serviciu reprezenta o formă de asistență informațională la distanță, care permitea utilizatorilor să adreseze întrebări, să solicite îndrumări bibliografice, recomandări de lectură sau informații despre resursele și colecțiile bibliotecii. Prin intermediul acestei platforme interactive, biblioteca și-a extins misiunea de sprijin pentru cercetare, studiu și informare, oferind un răspuns prompt și profesionist, adaptat nevoilor fiecărui beneficiar. Serviciul reflecta angajamentul instituției de a rămâne conectată la cerințele comunității, utilizând tehnologiile digitale pentru a facilita accesul liber la informație.

Începând cu anul 2008, BNRM a inițiat un nou ciclu de modernizare tehnologică, având ca obiectiv integrarea în infrastructura digitală națională. A fost modernizat echipamentul tehnic al instituției pentru a permite implementarea noului sistem software TinREAD și integrarea în Sistemul Integral al Bibliotecilor Informatizate din Republica Moldova (SIBIMOL). În același an, catalogul electronic local al BNRM a fost convertit din sistemul TinREAD în baza de date centralizată a SIBIMOL, marcând un pas important în procesul de cooperare interbibliotecară la nivel național.

În anul 2011, a urmat o etapă esențială de revizuire și de corectare a bazei de date, proces favorizat de conversia anterioară din sistemul TinLIB în TinREAD, asigurând calitatea și coerența informațiilor bibliografice.

Aceste acțiuni au contribuit la punerea în exploatare oficială, în anul 2013, a Sistemului Integral al Bibliotecilor Informatizate din Republica Moldova (SIBIMOL) – o platformă unificată, care a permis accesul integrat la resursele bibliotecilor participante (în special biblioteci publice) și consolidarea serviciilor informaționale într-un cadru digital colaborativ.

Revenind cronologic la subiectul digitalizării colecțiilor, este important de menționat că, în etapele inițiale, procesul s-a realizat punctual, la nivel instituțional. Pe măsură ce tehnologiile informaționale au evoluat, această abordare fragmenta-

ră s-a dovedit insuficientă în raport cu cerințele tot mai stringente privind accesul public deschis, interoperabilitatea și participarea în rețele internaționale de biblioteci, în special cele naționale.

În consecință, Biblioteca Națională a fost nevoită să treacă de la simple proiecte de digitizare la dezvoltarea unei arhitecturi IT complexe, capabile să integreze metadate standardizate, conținut digital de calitate și gestionarea legală a drepturilor de autor. Această transformare a reprezentat un pas esențial în profesionalizarea procesului de digitalizare și alinierea la bunele practici internaționale în domeniul patrimoniului digital [30-32].

Acceptată, în anul 2005, în calitate de membru cu drepturi depline al Fundației „Conferința Bibliotecilor Naționale Europene” – principalul organism de cooperare a bibliotecilor naționale din Europa – BNRM a devenit participantă la proiecte continentale, precum Biblioteca Europeană și Biblioteca Digitală Europeană. Misiunea acestora era de a digitaliza moștenirea culturală scrisă a țărilor europene și de a organiza variantele electronice ale celor mai valoroase documente patrimoniale într-o bibliotecă digitală accesibilă pe internet. Pentru a se integra în Biblioteca Digitală Europeană și a se compatibiliza cu ea sub toate aspectele, în anii 2008-2009, BNRM a participat la proiectul FUMAGABA, inițiat de CENL. Integrarea Bibliotecii în structuri informaționale europene, și anume în CENL, a adus multe beneficii instituției noastre, printre care: procurarea scannerului de carte veche și rară ATIZ, aplicarea standardelor și a normelor stabilite de instituțiile europene, precum și asistență consultativă în crearea Bibliotecii Naționale Digitale MOLDAVICA, în anul 2010.

Platforma MOLDAVICA a fost lansată ca primul sistem integrat online ce oferea acces la patrimoniul documentar digitalizat al BNRM. Aceasta cuprindea colecții valoroase: cărți vechi, manuscrise, periodice istorice, hărți și alte documente, toate însoțite de descrieri bibliografice și metadate conforme cu standardele internaționale. Această inițiativă a schimbat fundamental modul în care patrimoniul cultural moldovenesc este conservat și accesat, transfor-

mând Biblioteca Națională într-un punct central al memoriei digitale naționale. MOLDAVICA a devenit un instrument indispensabil pentru cercetători, profesori, studenți și pentru publicul larg, facilitând accesul la documente istorice esențiale și susținând dezvoltarea studiilor culturale și istorice în Republica Moldova.

În același an, 2010, Biblioteca Națională a aderat la proiectul TEL, pas strategic major pentru acea perioadă, care a permis expunerea colecțiilor digitale moldovenești în cadrul unei platforme paneuropene. TEL oferea o vizibilitate sporită patrimoniului cultural și facilita accesul utilizatorilor din întreaga Europă la resursele digitale ale BNRM.

Semnarea acordului de aderare la EUROPEANA, în anul 2016, a consfințit participarea oficială a Republicii Moldova la infrastructura digitală culturală europeană. Biblioteca s-a angajat să furnizeze metadate și resurse digitale, contribuind astfel la consolidarea unei memorii culturale digitale comune. Această integrare avea și implicații strategice, deschizând posibilități pentru proiecte comune, acces la surse de finanțare europene și dezvoltarea unor servicii digitale moderne.

Un alt proiect de digitalizare a activității în cadrul BNRM ține de implementarea sistemului de raportare online a activității bibliotecilor. Acest sistem, lansat în anul 2015, cu sprijinul Programului Național NOVATECA, a contribuit semnificativ la modernizarea procesului de colectare și analiză a datelor statistice de bibliotecă la nivel național. Prin intermediul său, bibliotecile publice din țară pot transmite rapoartele anuale în format electronic, ceea ce asigură o gestionare mai eficientă, transparentă și accesibilă a informațiilor necesare pentru monitorizarea și dezvoltarea sectorului bibliotecar.

De-a lungul ultimelor decenii, BNRM a demonstrat constant angajamentul față de modernizarea infrastructurii tehnologice, prin identificarea și valorificarea unor soluții financiare extrabugetare. Într-un context marcat de limitări bugetare cronice, instituția a căutat activ parteneriate strategice, granturi internaționale, finanțări transfrontaliere și sprijin din partea structurilor guvernamentale și neguvernamentale.

tale, atât din țară, cât și din străinătate. Această abordare proactivă a permis Bibliotecii Naționale să aplice pentru un proiect de anvergură susținut de Agenția Japoneză de Dezvoltare, iar, în perioada 2020–2023, BNRM a beneficiat de un grant de peste 400.000 USD pentru modernizarea echipamentelor de digitizare.

Printre echipamentele achiziționate prin baza grantului JICA se numără scanere robotizate automate pentru manipularea delicată a documentelor fragile, echipamente profesionale de înaltă rezoluție, stații de lucru și servere performante. O componentă esențială a proiectului a fost constituirea Centrului Național de Digitalizare, parte a structurii BNRM, care a consolidat eforturile de digitizare la nivel național, oferind suport tehnic, metodologic și managerial altor instituții culturale [17-24].

Modernizarea infrastructurii IT a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova a cunoscut un avânt semnificativ prin integrarea, în anul 2023, a unui modul digital specializat în cadrul sistemului integrat de bibliotecă TinREAD. Această componentă inovatoare a fost realizată datorită sprijinului financiar acordat de Agenția Română de Dezvoltare, printr-un grant orientat către consolidarea cooperării culturale transfrontaliere și digitalizarea accesului la patrimoniul documentar.

Modulul de Bibliotecă Digitală reprezintă o extensie esențială a platformei TinREAD, permițând utilizatorilor acces online facilitat la colecțiile digitale ale BNRM. Interfața acestuia este gândită să fie intuitivă, ușor de navigat și interoperabilă cu platforme internaționale, în conformitate cu standardele moderne de descriere și acces la resursele digitale. În plus, soluția oferă un mediu integrat de consultare a documentelor digitizate de la distanță, contribuind astfel la democratizarea cunoașterii și la valorificarea patrimoniului bibliotecii într-un cadru digital unitar.

Implementând acest proiect, Biblioteca Națională își reafirmă rolul de lider în procesul de transformare digitală a instituțiilor de memorie din Republica Moldova, facilitând accesul deschis la informație și stimulând cercetarea, educația și inovarea. Dezvoltarea modulului digital în TinRE-

AD nu doar optimizează fluxurile interne de lucru ale bibliotecii, ci și deschide noi oportunități de colaborare internațională și de promovare a valorilor culturale naționale în spațiul digital global.

În această perioadă, a apărut necesitatea conceptualizării unui nou proiect de infrastructură profesională, concretizată prin crearea, în anul 2019, a Repozitoriului Național Tematic Mold-LIS, gândit ca o platformă digitală deschisă, gestionată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova în colaborare cu bibliotecile din sistemul național. Acest instrument digital profesional are drept scop arhivarea, conservarea și diseminarea rezultatelor cercetării în domeniul biblioteconomiei și științelor informării.

Implementat pe baza software-ului DSpace și utilizând protocolul OAI-PMH, Mold-LIS permite integrarea în rețele și registre internaționale precum ROAR și OpenDOAR. Repozitoriul oferă acces liber la lucrările elaborate de cercetători și specialiști din BNRM și alte instituții, contribuind la vizibilitatea și impactul activității științifice naționale. Obiectivele creării acestui instrument vizează transparența academică, creșterea citabilității publicațiilor, promovarea domeniului la nivel internațional, dezvoltarea profesională a personalului de specialitate, precum și fundamentarea unei baze solide pentru analiza bibliometrică în Republica Moldova. Între timp, Mold-LIS s-a afirmat ca o infrastructură digitală strategică în sprijinul cercetării, educației și inovării în domeniul biblioteconomic. Doar pentru primul semestru al anului 2025, sistemul raportează 3.680.643 de căutări efectuate.

În contextul integrării europene, al globalizării informației și al transformărilor digitale, parteneriatele transfrontaliere reprezintă un instrument esențial pentru modernizarea instituțiilor culturale și educaționale. Pentru Biblioteca Națională a Republicii Moldova, aceste colaborări internaționale nu constituie doar o formă de sprijin extern, ci și un mecanism vital, prin care instituția își extinde capacitățile operaționale, tehnologice și profesionale. Proiectele transfrontaliere oferă acces la resurse financiare extrabugetare, la expertiză internațională și la modele de bune prac-

tici, contribuind la consolidarea infrastructurii IT, la diversificarea serviciilor pentru utilizatori și valorificarea patrimoniului național într-un cadru digital european.

În același timp, aceste inițiative creează spații de dialog și formare comună pentru specialiști din domeniul biblioteconomic, facilitând transferul de cunoștințe, inovația și standardizarea proceselor de lucru. Importanța parteneriatelor transfrontaliere rezidă și în potențialul lor de a deschide noi perspective de colaborare instituțională și profesională pe termen lung. Astfel de relații bilaterale sau multilaterale contribuie la crearea unei rețele durabile de cooperare în regiune, în care Biblioteca Națională poate juca un rol activ, ca promotor al valorilor culturale comune și ca interfață între patrimoniul național și publicul internațional.

Privind spre viitor, participarea continuă la programe de cooperare transfrontalieră oferă premise solide pentru dezvoltarea unor inițiative de anvergură, inclusiv în domenii precum educația digitală, arhitectura informațională, cercetarea documentară și protejarea patrimoniului. În acest sens, Biblioteca Națională își propune să consolideze aceste parteneriate strategice, contribuind la construcția unui ecosistem regional de cunoaștere și inovație.

În acest context, proiectul transfrontalier BIBLIOTECH, care va fi implementat în Biblioteca Națională a Republicii Moldova în perioada 2025–2026, cu o valoare de 298.641,4 euro (bugetul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova), reprezintă o oportunitate strategică majoră pentru modernizarea infrastructurii tehnologice a instituției. Inițiativa, rezultată de o excelență cooperare cu Asociația „Salvați Copiii” – Filiala Iași și având ca partener principal BCU Iași, are o durată de implementare de 18 luni și se desfășoară în cadrul Programului Interreg NEXT România–Republica Moldova, cu finanțare europeană nerambursabilă.

Importanța proiectului derivă din impactul său direct asupra capacității tehnologice a instituției, vizând dotarea cu echipamente de ultimă generație necesare pentru crearea, gestionarea și accesibilizarea unei biblioteci virtuale școlare în format mobil. Această infrastructură va permite dezvoltarea de ser-

vicii digitale moderne, menite să răspundă nevoilor educaționale ale tinerelor generații, în special elevilor și studenților din regiune. Prin acest proiect, Biblioteca Națională va putea integra soluții tehnologice avansate în activitatea sa cotidiană, consolidându-și statutul de instituție de referință în domeniul informării, educației și inovației. Mai mult decât o investiție materială, proiectul BIBLIOTECH va deveni un catalizator al colaborării profesionale între bibliotecari, informaticieni și alți specialiști de pe ambele maluri ale Prutului. Acest parteneriat creează premisele unui transfer de expertiză, dar și ale unui proces de standardizare și de interoperabilitate între infrastructurile digitale ale celor două țări, în beneficiul utilizatorilor finali. Modernizarea infrastructurii IT va stimula, în același timp, digitalizarea fondului documentar, extinderea accesului mobil la resurse educaționale, precum și creșterea calității serviciilor oferite comunității.

În anul 2025, BNRM a beneficiat de sprijinul financiar acordat de Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova pentru modernizarea Sălii de Conferințe „Mihai Eminescu” – un proiect cu valoare strategică pentru infrastructura culturală și educațională a instituției. Această investiție contribuie esențial la transformarea bibliotecii într-un centru modern, multifuncțional, capabil să găzduiască evenimente academice, conferințe internaționale, simpozioane, lansări de carte și reuniuni profesionale de înalt nivel. Sala de conferințe din cadrul BNRM, reamenajată și echipată cu tehnologii digitale moderne de sunet, proiecție și conectivitate, va deveni un spațiu reprezentativ, în concordanță cu standardele europene privind organizarea evenimentelor culturale și științifice. Astfel, Biblioteca Națională își consolidează rolul de platformă deschisă pentru dialogul intelectual, cooperarea internațională și schimbul de idei între cercetători, scriitori, profesioniști ai informației și publicul larg. Modernizarea acestei infrastructuri reprezintă nu doar un act de restaurare funcțională, ci și o expresie a angajamentului instituției față de promovarea culturii române, a valorilor democratice și a diplomației culturale. Proiectul reflectă o direcție clară în dezvoltarea sus-

tenabilă a BNRM, prin care biblioteca devine un pol activ de convergență între tradiție și inovație, între patrimoniu și viitor.

Procesul de modernizare a infrastructurii digitale a Bibliotecii Naționale demonstrează o viziune coerentă și pe termen lung asupra transformării instituționale. Evoluția acestui proces, inițiată la sfârșitul anilor '90 și consolidată prin proiecte naționale și internaționale, a avut un impact semnificativ asupra modului în care patrimoniul documentar este conservat, valorificat și accesibilizat publicului larg. Biblioteca Națională a reușit să se poziționeze drept partener de încredere în rețelele de cooperare regională și europeană, devenind un model de bune practici în ceea ce privește digitizarea colecțiilor, implementarea tehnologiilor moderne și deschiderea către inovație. Această transformare nu reprezintă doar un proces tehnologic, ci și o schimbare de paradigmă, care redefinește misiunea bibliotecii în raport cu comunitatea și cu noile generații de utilizatori.

În calitate de centru biblioteconomic național și lider în domeniu, Biblioteca Națională a ghidat, la toate etapele, implicarea tuturor tipurilor de biblioteci în procesul de transformare digitală. Împreună cu întreg sistemul național de biblioteci (SNB), instituția s-a implicat activ în inițiative precum Biblioteca 2.0 și Bibliotecarul 2.0, continuând acest demers în etapele următoare.

În Republica Moldova, anul 2025 a fost declarat, la nivel național, „Anul implicării bibliotecilor în procesul de transformare di-

gitală”. Această inițiativă reflectă angajamentul ferm al sectorului biblioteconomic față de adaptarea la noile realități tehnologice și sociale, precum și față de nevoile tot mai complexe ale utilizatorilor în era digitală.

Privind spre viitor, Biblioteca Națională a Republicii Moldova se poziționează strategic în centrul acestei transformări, susținută de investiții continue în modernizarea și extinderea infrastructurii digitale [29]. Dezvoltarea resurselor umane, prin programe de formare profesională și prin adaptarea competențelor angajaților la cerințele epocii digitale, reprezintă un pilon fundamental al acestei strategii. În paralel, consolidarea parteneriatelor internaționale cu instituții similare și cu organizații specializate contribuie la schimbul de bune practici și la integrarea BNRM în rețele globale de colaborare, sporind astfel impactul și vizibilitatea instituției.

Această abordare integrată conturează un traseu clar și sustenabil pentru afirmarea Bibliotecii Naționale ca un veritabil centru de excelență în domeniul digitalizării și al serviciilor informaționale. În acest context, BNRM își asumă cu responsabilitate și determinare rolul de lider în procesul de transformare digitală a instituțiilor de memorie din Republica Moldova. Prin activitățile sale, Biblioteca contribuie esențial la promovarea accesului liber și echitabil la cunoaștere, la patrimoniul cultural național și la educația de calitate, sprijinind astfel dezvoltarea unei societăți informaționale democratice și incluzive.

Referințe bibliografice:

1. AVASILOAIE, Rodica. Colaborare, documentare pentru SIBIMOL: Crearea sistemului informațional bibliografic integrat – „SIBIMOL”. *Gazeta bibliotecarului*. 2001, nr. 12, pp. 1-3.
2. BARBEI, Svetlana. Digitizarea colecțiilor Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova: probleme și soluții. In: *Cercetare și dezvoltare în bibliotecile naționale ale României și Republicii Moldova*. București: Biblioteca Națională a României; Chișinău: BNRM, 2008, pp. 83-87. ISBN 978-973-8366-08-4, ISBN 978-9975-9968-2-2.
3. BARBEI, Svetlana. Numerizarea ca factor de acces și de conservare. Ideea Bibliotecii Naționale Virtuale. *Magazin bibliologic*. 2003, nr. 2-3, pp. 21-22. ISSN 1857-1476.
4. BARBEI Svetlana. Pentru salvagardarea patrimoniului documentar național: (un proiect de digitalizare). *Magazin bibliologic*. 2002, nr. 3, pp. 116-117. ISSN 1857-1476.
5. Biblioteca Națională a lansat prima bibliotecă digitală din Moldova. *Flux*: Ed. de vineri. 2010, 7 mai, p. 8.
6. Biblioteca Națională Digitală (BND) Moldavica, prima bibliotecă digitală din țară. *Gazeta bibliotecarului*. 2010, nr. 4-5. pp. 13-16.
7. BORȘ, Veronica. Crearea, dezvoltarea și valorificarea conținutului digital în Biblioteca Națională a Republicii Moldova. *Magazin bibliologic*. 2024, nr. 3-4, pp. 12-16.

8. BORȘ, Veronica. Digitalizarea patrimoniului cultural scris din Biblioteca Națională a Republicii Moldova. *Funcționarul public*. 2020, nr. 19, p. 12.
9. 27 de computere pentru Biblioteca Națională: [donate de Fundația SOROS Moldova]. *Moldova literară*. 1996, 7 febr.
10. CEBOTARI, Margareta. Realizări și perspective în informatizarea Bibliotecii Naționale. *Magazin bibliologic*. 2002, nr. 3, pp. 97-99. ISSN 1857-1476.
11. CONȚESCU, Elena. Sistemul informațional în Biblioteca Națională. *Magazin bibliologic*. 2002, nr. 3, pp. 93-96. ISSN 1857-1476.
12. DMITRIC, Ecaterina. Implicarea bibliotecilor în transformarea digitală: Oportunități și provocări. *Magazin bibliologic*. 2022, nr. 3-4, pp. 20-23. ISSN 1857-1476.
13. LUPUȘOR, Diana. Biblioteca 2.0 și Bibliotecarul 2.0. *Gazeta bibliotecarului*. 2009, nr. 1-2, pp. 2-3.
14. LUPUȘOR, Diana. Biblioteca Națională Numerică: Aspecte teoretice și practice. *Magazin bibliologic*. 2012, nr. 1-4, pp. 91-95. ISSN 1857-1476.
15. MELNIC, Laurențiu. Proiecte de pionierat. Biblioteca Electronică a Moldovei – tradiție + tehnologii noi. *Magazin bibliologic*. 2007, nr. 2, pp. 114-117. ISSN 1857-1476.
16. OSOIANU, Vera. „Biblioteca 2.0 – o nouă generație de servicii bibliotecare”: rezultatele Anului Bibliologic 2010. *Gazeta bibliotecarului*. 2010, nr. 11-12, pp. 3-4. ISSN 1857-1484; *BiblioPolis*. 2011, nr. 3, pp. 22-29. ISSN 1811-900X.
17. OSOIANU, Vera. Biblioteca Națională Digitală – steag de cultură în spațiul virtual. *Magazin bibliologic*. 2022, nr. 3. pp. 48-52. ISSN 1857-1476.
18. OSOIANU, Vera. Bibliotecarul 2.0 într-o lume 2.0. *Buletinul ABRM*. 2010, nr. 1, pp. 10-11.
19. OSOIANU, Vera. Bibliotecile în infrastructura informațională. *Biblioteca*. 2011, nr. 2, pp. 43-44. ISSN 1220-3386.; *Magazin bibliologic*. 2010, nr. 3, pp. 63-68. ISSN 1857-1476.
20. OSOIANU, Vera. Bibliotecile și e-guvernarea. *BiblioPolis*. 2011, nr. 3, pp. 40-47. ISSN 1811-900X.
21. OSOIANU, Vera. Un nou proiect de digitizare a conținutului cultural, științific și educational. *Gazeta bibliotecarului*. 2011, nr. 2, p. 8. ISSN 1857-1484.
22. OSOIANU, Vera. Utilizatorul 2.0: Context. Profil. Tendințe. *BiblioPolis*. 2010, nr. 4, pp. 37-40. ISSN 1811-900X.
23. PANICI, Alla. Aspecte ale catalogării și clasificării documentelor în contextul automatizării. *Magazin bibliologic*. 2002, nr. 3, pp. 99-101. ISSN 1857-1476.
24. PANICI, Alla. Biblioteca Națională a Republicii Moldova în contextul tranziției la era digitală. *Magazin bibliologic*. 2017, nr. 3-4, pp. 5-11. ISSN 1857-1476.
25. PANICI, Alla. Bibliotecile din Moldova se unesc într-un sistem virtual comun: [proiectul SIBIMOL]. *Democrația*. 2003, 5 august, p. 10.
26. PANICI, Alla. De la MARC la UNIMARC. Etapele dezvoltării, semnificații, importanță, utilitate. *Magazin bibliologic*. 2006, nr. 2-3, pp. 10-13. ISSN 1857-1476.
27. PANICI, Alla. Metode, soluții și standarde de stocare a informației privind resursele electronice și non-publicațiile. In: *Cercetare și dezvoltare în bibliotecile naționale ale României și Republicii Moldova*: volum de lucrări științifice. București: Biblioteca Națională a României; Chișinău: BNRM, 2008, pp. 67-73. ISBN 978-973-8366-08-4, ISBN 978-9975-9968-2-2.
28. Participarea BNRM la proiectul Bibliotecii Numerice Europene. *Magazin bibliologic*. 2007, nr. 2, pp.18-20. ISSN 1857-1476.
29. PINTILEI, Elena. Digitalizarea patrimoniul scris – o prioritate națională. *Magazin bibliologic*. 2015, nr. 1-4, pp. 7-8. ISSN 1857-1476.
30. RĂU, Alexe. Bibliotecile și informația în mileniul III: [comunicare la Conferința internațională, 25-26 septembrie 1997]. In: *Modernizarea serviciilor de informare*. Chișinău: Biblioteca Academiei de Studii Economice din Moldova , 2000, pp. 15-25.
31. RĂU, Alexe. Eseu asupra evoluției referințelor virtuale și a serviciilor virtuale de referințe. *Magazin bibliologic*. 2006, nr. 2/3, pp. 119-132. ISSN 1857-1476.
32. RĂU, Alexe. O bibliotecă pentru mileniul trei. *Magazin bibliologic*. 2006, nr. 4, pp. 77-84. ISSN 1857-1476.
33. RĂU, Alexe. Sibimol: Bază de date catalografice. *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării*. 2006, nr. 1, pp. 21-31
34. SILIVESTRU, Diana. Valorificarea patrimoniului cultural documentar prin proiecte de digitizare. *Magazin bibliologic*. 2019, nr. 1-2, pp. 9-13. ISSN 1857-1476.